

8. juni 2021

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 280 (Alm. del) af 31. marts 2021 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for virkningen på arbejdsudbuddet og beskæftigelsen i 2025 og 2030, hvis den gennemsnitlige arbejdstid for kommunalt ansatte pædagoger, lærere, kontoransatte og omsorgsarbejdere i kommuner, der har en gennemsnitlig arbejdstid under gennemsnittet for de 10 kommuner med højest arbejdstid, øges til gennemsnittet for de 10 kommuner med højest arbejdstid? Effekten bedes bades oplyses samlet set og fordelt på de enkelte faggrupper. Effekten bedes opgjort i fuldtidspersoner.

Svar

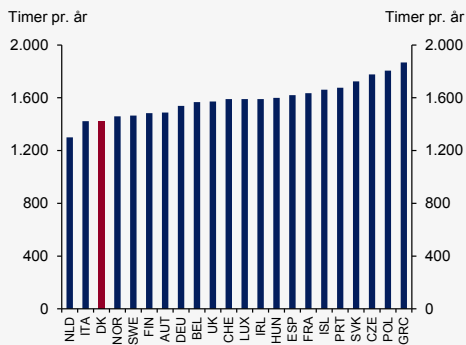
Der er svaret samlet for dette spørgsmål og *Finansudvalgets spørgsmål nr. 281 (Alm. del) af 31. marts 2021*.

Den gennemsnitlige arbejdstid per beskæftiget er i et internationalt perspektiv relativt lav i Danmark, selvom den relativt lave arbejdstid også gør sig gældende i andre europæiske lande med et relativt højt velstandsniveau – fx Holland, Sverige og Norge, *jf. figur 1*.¹ Det er desuden karakteristisk for lande med en høj erhvervsdeltagelse for både mænd og kvinder, at den gennemsnitlige arbejdstid er relativt lavere.

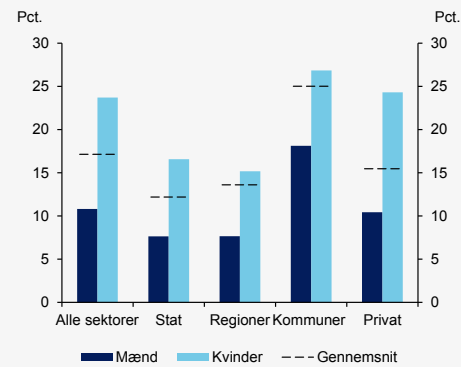
Den lave gennemsnitlige arbejdstid i Danmark afspejles blandt andet i omfanget af deltidsbeskæftigelse. Deltidsbeskæftigelse forekommer i alle sektorer, men varierer, herunder også inden for sektorer, *jf. figur 2*. Deltidsbeskæftigelse er mest udbredt i den kommunale sektor og i den private sektor, ligesom det er karakteristisk, at kvinder arbejder mere på deltid end mænd.

¹ Se bl.a. Økonomisk Analyse: *Arbejdsudbud i et internationalt perspektiv*, Finansministeriet, maj 2017.

Figur 1
Gennemsnitlig arbejdstid per beskæftiget på tværs af OECD-lande i 2019

Figur 2
Andel på deltid blandt de beskæftigede 30-59-årige i Danmark fordelt på sektorer og køn i 2019

Anm.: I figur 1 er arbejdstiden beregnet efter samme metode som Produktivitetskommissionen anvendte. Der er usikkerhed knyttet internationale sammenligninger af arbejdstid. I figur 2 angiver de stiplede linjer sektorens gennemsnit. Personer er defineret som deltidsbeskæftigede, hvis de arbejder mindre end 32 timer per uge. Der vil være variation inden for gruppen af deltidsbeskæftigede ift. arbejdstiden.

Kilde: Danmarks Statistik, OECD, Produktivitetskommissionen og egne beregninger.

Arbejdstid på tværs af sektorer, arbejdsområder og personer, herunder forekomsten af deltidsarbejde, er et resultat af både incitamenter og regler for arbejdstid indenfor ansættelsesområder, samt de præferencer for fx fleksibilitet/fritid, som de enkelte medarbejdere medbringer.

De gældende incitamenter og regler for arbejdstid følger af både den gældende overenskomst, lokale arbejdstidsregler og ledelse, arbejdstidstilrettelæggelsen ifm. vagtplaner mv. samt økonomiske incitamenter for beskæftigelse og lønindkomst. Medarbejdernes præferencer for arbejdstid kan både komme til udtryk via deres initiale valg af ansættelsessted, via kontraktforhandlinger og via medarbejderindflydelse på arbejdstilrettelæggelsen på arbejdspladsen.

Arbejdstiden på tværs af sektorer og arbejdsområder kan have en række forskellige forklaringer, herunder må den bl.a. forventes at variere, fordi der er ansat forskellige persontyper, som har forskelle i arbejdstiden – fx for så vidt angår mellem mænd og kvinder, ligesom der på gennemsnittet også er forskelle på tværs af fx uddannelsesniveauer, aldersgrupper – fx unge, der arbejder ved siden af studiet mv.

Forskelle i arbejdstid kan således skyldes mange forhold og en evt. ændring i arbejdstiden vil i praksis forudsætte konkrete virkemidler.

En beregning af en given stigning i arbejdstiden – *jf. spørgsmålet* – kan alene fortolkes som en potentialeberegning – og vil ikke på forhånd kunne indregnes i vurderingen af arbejdsudbuddet i 2025 og 2030. Det bemærkes i relation hertil også, at det kun er en beskedent andel af lønmodtagerne, der er på deltid, fordi de ikke

kunne finde fuldtidsbeskæftigelse. I *Ulighedsgodegørelsen*, Finansministeriet, december 2020, er der på baggrund af Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse vist, at det de seneste ti år kun har været omkring 3-4 pct. af alle lønmodtagere som var deltidsbeskæftiget, fordi de ikke kunne finde fuldtidsarbejde

Tabel 1 viser potentiel merbeskæftigelse for henholdsvis kommunalt ansatte pædagoger, lærere, kontoransatte og omsorgsarbejdere, hvis den gennemsnitlige arbejdstiden i øvrige kommuner blev løftet til gennemsnittet for de 10 kommuner med den højeste gennemsnitlige arbejdstid, *jf. spørgsmålet*. Den potentielle merbeskæftigelse for de fire arbejdsfunktioner i kommunerne kan samlet opgøres til ca. 10.000 fuldtidspersoner i 2019, hvoraf knap halvdelen kan henføres til omsorgsarbejdere, der også i antal er den største af de fire arbejdsfunktioner i kommunerne.

Tabel 1

Gnsntl. årlig arbejdstid for 4 arbejdsfunktioner i kommuner – og potentiel merbeskæftigelse, hvis den gnsntl. arbejdstid for de respektive jobfunktioner i øvrige kommuner svarer til gnsntl. arbejdstid i de 10 kommuner med den højeste gnsntl. arbejdstid, 2019

	Pædagoger	Lærere	Kontoransatte	Omsorgsarbejdere
Spænd i arbejdstid – Laveste og højeste gnsntl. årlige arbejdstid i kommuner (timer pr beskæftiget)	1.226-1.445	1.305-1.511	1.159-1.532	1.154-1.324
Gnsntl. årlig arbejdstid i de 10 kommuner med højeste arbejdstid (timer pr. beskæftiget)	1.412	1.478	1.494	1.290
Potentiel merbeskæftigelse (fuldtidspersoner)	1.800	2.300	1.000	5.000

Anm.: Arbejdstiden er beregnet som præsterede arbejdstime pr. beskæftiget lønmodtager. Lønmodtagere omfatter alle ansatte på normale vilkår. Der er set bort fra personer ansat på fleks- og skånejob, personer med atypiske vilkår (vederlag, honorarer mv.) samt studentermehjælpere og visse timelærere mv. Den potentielle merbeskæftigelse for hver af de respektive arbejdsfunktioner i hver enkel kommune er beregnet som forskellen mellem den gennemsnitlige arbejdstid i kommunen og den gennemsnitlige arbejdstid i de 10 kommuner med højeste arbejdstid. Denne forskel i gennemsnitlige arbejdstid for hver arbejdsfunktion i hver kommune er opregnet til en stigning i præsterede arbejdstimer ved hjælp af antallet af beskæftigede i de respektive arbejdsfunktioner i hver enkel kommune. Den samlede stigning i timebeskæftigelsen i kommunerne for de respektive arbejdsfunktioner er omregnet til fuldtidspersoner (fuldtidspersoner er forudsat en årlig arbejdstid på 1642,8 timer). Der er ikke beregnet en ændring i timebeskæftigelsen i de 10 kommuner med højeste arbejdstid for de respektive arbejdsfunktioner.

Kilde: Danmarks Statistiks lønstrukturstatistik og egne beregninger.

I *tabel 2* er vist en tilsvarende potentiale beregning – *jf. Finansudvalgets spørgsmål nr. 281 (Alm. del) af 31. marts 2021*. Beregningen viser merbeskæftigelsen, hvis den gennemsnitlige arbejdstid for hhv. jordemødre og sygeplejersker i alle regioner var som i den region med den højeste gennemsnitlige arbejdstid.

Den potentielle merbeskæftigelse målt i fuldtidspersoner i 2019 kan opgøres til ca. 40 for jordemødre og ca. 700 for sygeplejersker – og samlet ca. 740 fuldtidspersoner.

Tabel 2

Laveste og højeste gnsntl. årlige arbejdstid for jordemødre og sygeplejersker i regioner – og potentiel merbeskæftigelse, hvis den gnsntl. arbejdstid i alle regioner er som i regionen med højest gnsntl. arbejdstid, 2019

	Jordemødre	Sygeplejersker
Spænd i arbejdstid - Laveste og højeste gnsntl. årlige arbejdstid i regioner (timer pr. beskæftiget)	1.295-1.350	1.360-1.415
Potentiel merbeskæftigelse (fuldtidspersoner)	40	700

Anm.: Arbejdstiden er beregnet som præsterede arbejdstime pr. helårsbeskæftigede lønmodtager. Lønmodtagere omfatter alle ansatte på normale vilkår. Der er set bort fra personer ansat på fleks- og skånejob, personer med atypiske vilkår (vederlag, honorarer mv.) samt studentermedhjælpere og visse timelærere mv. Den potentielle merbeskæftigelse for de to arbejdsfunktioner i hver region er beregnet som forskellen mellem den gennemsnitlige arbejdstid i regionen og den gennemsnitlige i arbejdstid i regionen med højeste arbejdstid. Denne forskel i gennemsnitlige arbejdstid for hver af de to arbejdsfunktioner i hver region er opregnet til en stigning i præsterede arbejdstimer ved hjælp af antallet af helårsbeskæftigede i de to arbejdsfunktioner i hver enkelt region. Den samlede stigning i timebeskæftigelsen i regionerne for de respektive arbejdsfunktioner er omregnet til fuldtidspersoner (fuldtidsbeskæftigede er forudsat en årlig arbejdstid på 1642,8 timer).

Kilde: Danmarks Statistiks lønstrukturstatistik og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister